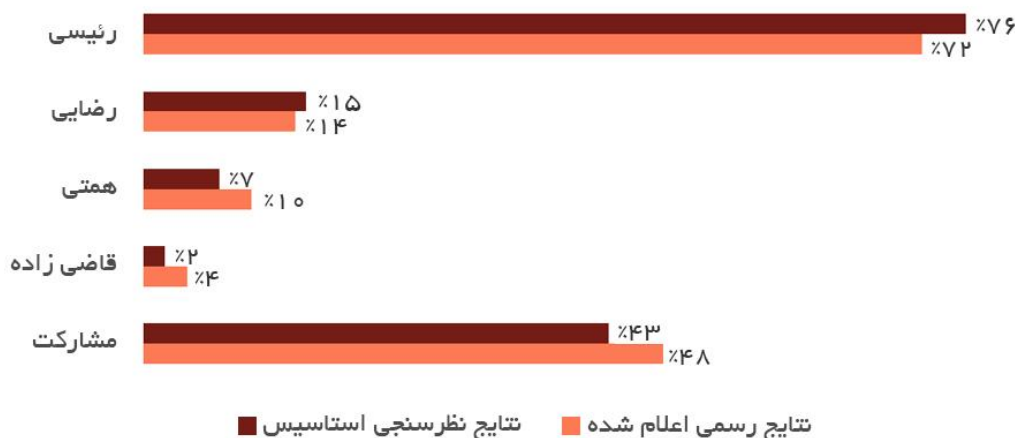

تحلیل آماری انتخابات ریاست جمهوری ۱۴۰۰: رئیسی چگونه به پیروزی رسید و آرای مردم چگونه تفکیک شدند؟

مطابق آمار رسمی اعلام شده، ابراهیم رئیسی با تقریباً ۱۸ میلیون رای در انتخابات ریاست جمهوری ۱۴۰۰ به پیروزی رسید. آرای آقای رئیسی، به عنوان نامزد پیروز در میان آرای ماخوذه صحیح (شامل آرای باطله) برابر با ۶۳ درصد و در میان آرای چهار کاندیدا (بدون در نظر گرفتن آرای باطله) ۷۲ درصد بود. میزان مشارکت هم در انتخابات تقریباً ۴۸ درصد اعلام شد. در [آخرین نظرسنجی موسسه استاتیس](#)، میزان مشارکت ۴۳ درصد برآورد شده بود، که تقریباً ۵ درصد کمتر از رقم اعلام شده است. میزان آرای آقای رئیسی در آخرین نظرسنجی ما هم در میان چهار نامزد (بدون آرای باطله) برابر با ۷۶ درصد اعلام گردید که ۴ درصد بیشتر از آرای نهایی اعلام شده است.

در نمودار زیر تفاوت میزان آرای رسمی اعلام شده با نتایج آخرین نظرسنجی ما با یکدیگر مقایسه شده است.

انتخابات ۱۴۰۰ - مقایسه نتایج رسمی اعلام شده با نظر سنجی استاتیس

در این مقاله ما سعی می‌کنیم تحلیل آماری خودمان را از انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۴۰۰، بر اساس آمار رسمی اعلام شده و نظرسنجی‌های استاتیس، بررسی و نقاط ضعف و قوت نظرسنجی‌های استاتیس را هم ارزیابی کنیم. آخرین نتایج نظرسنجی انتخاباتی شرکت تحلیل داده‌های "استاتیس" ([Stasis](#)) به سفارش شبکه تلویزیونی [ایران اینترنشنال](#)، در روزهای سه‌شنبه، ۲۵ خرداد تا پنج‌شنبه ۲۷ خرداد ماه، به صورت تلفنی با یک نمونه ۱۴۰۰ نفره انجام شده بود (برای مشاهده نمودارهای تعاملی آن که بر جنس، گروه سنی، محل سکونت و تحصیلات تهیه شده است به [اینک](#) بروید). سایر نظرسنجی‌های انتخاباتی ما را هم می‌توانید در [اینک](#) ببینید.

میزان مشارکت در انتخابات: آمار رسمی، ۴۸ درصد

بر اساس آمار رسمی اعلام شده حدود ۴۸ درصد از ایرانی‌ها در انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۴۰۰ مشارکت کردند. مطابق آخرین نظرسنجی استاتیس این رقم، بر اساس مدل رای‌دهندگان احتمالی ما، برابر با ۴۳ درصد بود. در عین حال

Stasis

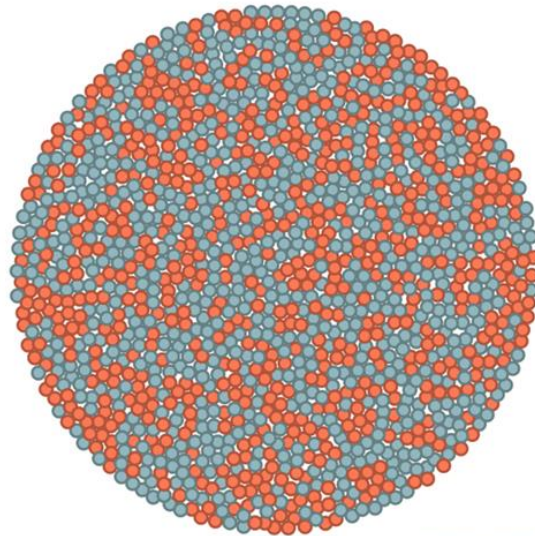
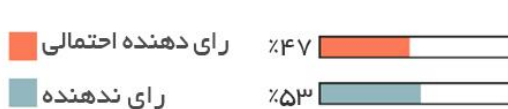
تحلیل آماری انتخابات ریاست جمهوری ۱۴۰۰

بالای بیست درصد از میان همین رای‌دهندگان احتمالی (۲۶ درصد) هم گفته بودند که به هیچ‌کدام از این افراد رای نمی‌دهند، رای سفید به صندوق‌ها خواهند انداخت و یا اینکه هنوز کاندیدای نهایی خودشان را انتخاب نکردند.

برای تعیین میزان مشارکت و بدست آوردن رای‌دهندگان احتمالی در نظرسنجی استاتیس، پرسش‌شوندگان در معرض چهار سؤال مختلف قرار می‌گرفتند که هر یک به نوعی به میزان مشارکت آنها مرتبط بود. در سؤال اول از آنها پرسیده بودیم که آیا می‌دانند انتخابات ریاست‌جمهوری سیزدهم در چه زمانی برگزار می‌شود؟ در سؤال بعدی از آنها خواسته بودیم تا پاسخ دهند احتمال مشارکت آنها در انتخابات چقدر است (خیلی، تاحدی، چندان محتمل نیست و خیلی کم). از پاسخ‌دهندگان همچنین خواسته شده بود احتمال مشارکت خود را بین عدد ۱ تا عدد ۵ ارزیابی کنند (یک به معنی احتمال خیلی کم و پنج به معنی احتمال خیلی زیاد). آنها در عین حال در برابر این سؤال قرار گرفته‌اند که آیا در انتخابات گذشته مجلس شرکت کرده بودند یا خیر. کسانی که گفته بودند با احتمال خیلی زیاد در انتخابات شرکت خواهند کرد، زمان برگزاری انتخابات را هم به صورت دقیق یا حدودی می‌دانستند و همچنین در طیف پنج قسمتی مشارکت، عدد پنج به معنی احتمال خیلی زیاد، یا عدد چهار را انتخاب کردند، در تحلیل نظرسنجی ما به عنوان رای‌دهنده احتمالی در نظر گرفته شدند (۳۵ درصد از پاسخ‌گویان). آنها هم که علاوه بر شروط بالا گفتند تاحدی احتمال دارد در انتخابات مشارکت کنند به عنوان افراد مردد در نظر گرفته شدند که با توجه به افزایش رای‌دهندگان احتمالی و مردد طی روزهای منتهی به انتخابات، مجموع این دو رقم برابر با ۴۳ درصد به عنوان میزان مشارکت از طرف ما اعلام شد.

بعد از اعلام نتایج رسمی، ما در موسسه استاتیس، با ترکیب مدل‌های مختلف رای‌دهندگان احتمالی‌مان، کمی معیار رای‌دهندگان احتمالی را بهینه کردیم تا به رقم مشارکت ۴۸ درصدی اعلام‌شده نزدیک شود. برای این منظور افرادی که در طیف پنج قسمتی مشارکت، گزینه سه به عنوان احتمال مشارکت متوسط را هم انتخاب کرده بودند به مدل خودمان اضافه کردیم که رقم مشارکت را چهار درصد افزایش داد و به ۴۷ درصد رساند. در ادامه این مقاله ما تحلیل خودمان را از نتایج انتخابات و آرای نامزدها بر اساس مدل دوم ارائه می‌کنیم (مدل بهینه‌شده). ذکر این نکته هم ضروری است که در این مقاله هر جا به عنوان مدل رای‌دهندگان احتمالی استاتیس، اشاره شده منظور مشارکت بر مبنای ۴۳ درصد است و هر جا به مدل رای‌دهندگان احتمالی بهینه‌شده اشاره شده منظور مشارکت بر مبنای ۴۷ درصد است.

انتخابات ۱۴۰۰ - میزان مشارکت بر اساس مدل بهینه‌شده

Stasis

surveycenter.io
تحلیل آماری انتخابات ۱۴۰۰

میزان مشارکت بر اساس متغیرهای جمعیتی (جنس، سن، محل اقامت و تحصیلات)

Stasis

تحلیل آماری انتخابات ریاست جمهوری ۱۴۰۰

اگرچه میزان مشارکت (مدل بهینه شده) در انتخابات ریاست جمهوری ۱۴۰۰، در میان زنان بیشتر از مردان است، اما این تفاوت به لحاظ آماری معنی دار نیست. حدود ۴۵ درصد از مردان در انتخابات مشارکت کردند، برخلاف زنان که میزان مشارکت در آنها برابر با ۴۹ درصد بود. اگر داده‌ها را بر اساس مدل رای‌دهندگانی احتمالی اولیه ما هم در نظر بگیریم (۴۳ درصد) باز هم میزان مشارکت در میان زنان بیشتر از مردان بود (برای بررسی ارقام در آخرین نظرسنجی ما به این [لینک](#) بروید).

انتخابات ۱۴۰۰ - میزان مشارکت بر اساس جنس

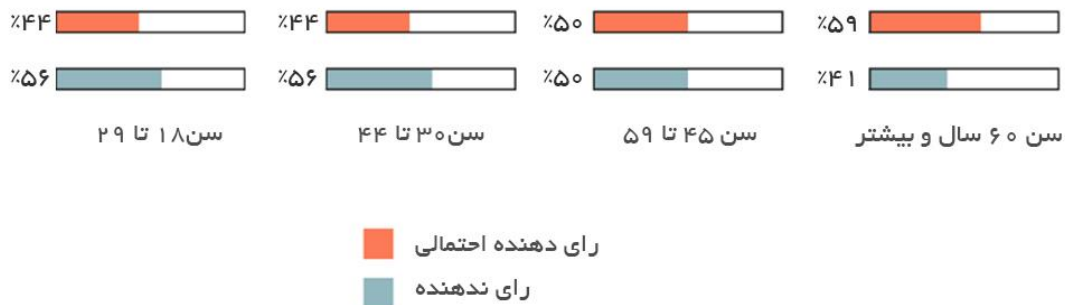

Stasis

surveycenter.io
تحلیل آماری انتخابات ۱۴۰۰

میزان مشارکت در انتخابات ریاست جمهوری ۱۴۰۰ به صورت معنی‌داری با افزایش سن افزایش پیدا می‌کند. حدود ۵۹ درصد از رای‌دهندگان در گروه سنی بالای ۶۰ سال در انتخابات شرکت کردند، این رقم برای افراد گروه سنی ۱۸ تا ۲۹ سال برابر با ۴۴ درصد بود. چنین روندی در مدل رای‌دهندگان احتمالی اولیه ما هم قابل مشاهده است.

انتخابات ۱۴۰۰ - میزان مشارکت بر اساس سن

Stasis

surveycenter.io
تحلیل آماری انتخابات ۱۴۰۰

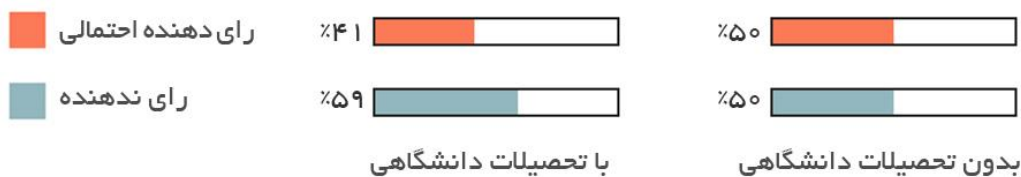
همانند سن، محل اقامت هم رابطه معنی‌داری را در میزان مشارکت بیان می‌کند. در حالی که ۵۹ درصد از افراد ساکن در نقاط روستایی در انتخابات مشارکت داشتند، این رقم برای افراد ساکن در نقاط شهری برابر با ۴۳ درصد بود.

انتخابات ۱۴۰۰ - میزان مشارکت بر اساس محل اقامت

به عنوان آخرین متغیر جمعیتی، می‌توان به تحصیلات اشاره کرد که با افزایش سطح تحصیلات امکان مشارکت در انتخابات به صورت معنی‌داری کاهش پیدا می‌کند. در حالی که میزان مشارکت در افراد بدون تحصیلات دانشگاهی در انتخابات حدود ۵۰ درصد بود، حدود ۴۱ درصد از افراد دارای تحصیلات دانشگاهی در انتخابات شرکت کردند.

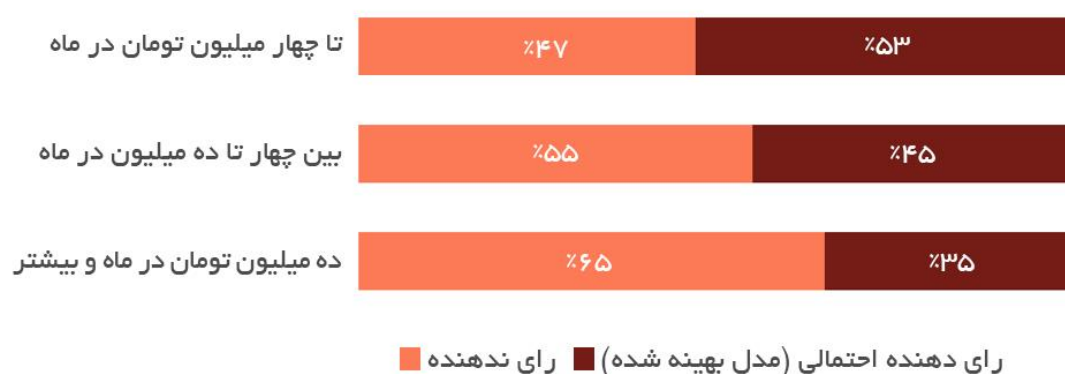
انتخابات ۱۴۰۰ - میزان مشارکت بر اساس تحصیلات

میزان مشارکت بر اساس درآمد

میزان مشارکت در انتخابات با سطح درآمد پاسخ‌دهندگان هم رابطه معنی‌دار دارد. به هر میزان که درآمد پاسخگویان افزایش پیدا می‌کند، از مشارکت آنها در انتخابات کاسته می‌شود. حدود ۵۳ درصد از پاسخ‌دهندگانی که تا ۴ میلیون تومان در ماه درآمد داشتند، در انتخابات شرکت کرده بودند. همچنین میزان مشارکت در میان افرادی که بین ۴ تا ۱۰ میلیون تومان در ماه درآمد داشتند، در انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۴۰۰ به میزان ۴۵ درصد بود. حدود ۳۵ درصد از افرادی که درآمد ماهیانه آنها ۱۰ میلیون تومان یا بیشتر بود هم در این انتخابات شرکت کردند.

انتخابات ۱۴۰۰ - میزان مشارکت بر اساس سطح درآمد

میزان مشارکت در میان گروه‌های سیاسی (اصلاح طلب یا اصول‌گرا)

میزان مشارکت در انتخابات ریاست جمهوری سیزدهم در میان پاسخ‌گوییانی که خودشان را اصول‌گرا می‌نامند به صورت معنی‌داری بیشتر از کسانی بود که جهت‌گیری سیاسی خود را نزدیک به اصلاح‌طلبان اعلام کرده بودند. حدود یک چهارم رای‌دهندگان احتمالی، خودشان را از لحاظ سیاسی به یکی از دو گروه اصول‌گرا یا اصلاح‌طلب در ایران نزدیک می‌دانستند (هر کدام ۱۳ درصد). در میان رای‌دهندگان احتمالی جمع کسانی که خود را یا اصلاح‌طلب یا اصول‌گرا نامیده بودند حدود یک سوم مشارکت‌کنندگان را شامل می‌شد (۱۴ درصد، اصلاح‌طلب و ۲۱ درصد، اصول‌گرا).

تحلیل نتایج نشان می‌دهد که حدود ۷۶ درصد از اصول‌گرایان در انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۴۰۰ در انتخابات رای دادند و ۲۶ درصد هم در انتخابات رای ندادند. رقم مشارکت در انتخابات برای اصلاح‌طلبان ۵۰ درصد بود. به همین میزان هم از پاسخگوییانی که خودشان را اصلاح‌طلب نامیده بودند (۵۰ درصد)، در انتخابات مشارکت نداشتند.

انتخابات ۱۴۰۰ - میزان مشارکت بر اساس تمایل سیاسی

رای دهنده احتمالی (مدل بهینه شده) ■ رای ندهنده ■

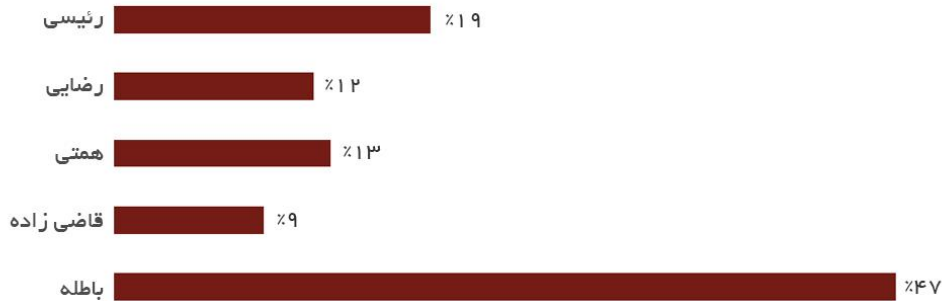
رای دهندگان مردد چگونه و به چه کسانی رای دادند؟

مطابق مدل رای دهندگان احتمالی بهینه شده (۴۷ درصد از کل پاسخ دهندگان)، حدود ۲۶ درصد تا روزهای آخر گفته بودند که گزینه خود را انتخاب نکرده اند، یا اینکه رای سفید می دهند. البته بخش های از این رای دهندگانی که مردد نامیده می شوند می دانستند که به چه کسی رای می دهند اما از بیان آن خودداری می کردند. تحلیل های آماری انتخابات گذشته نشان می دهد که روند رای دادن در میان این بخش از رای دهندگان همسان با افرادی است که نظر خود را اعلام می کنند، اما آنچه که انتخابات امسال را با انتخابات سال های گذشته متفاوت می کند میزان بالای آرای باطله است که ۶ درصد از آرا نسبت به واجدان شرایط و ۱۳ درصد از کل آرای ریخته شده به صندوق را شامل می شود. مهمترین دلیل اختلاف آماری ما در این نظرسنجی با نتایج رسمی هم به دلیل آمار بالای همین آرای باطله است.

میزان آرای باطله در انتخابات ریاست جمهوری ۱۴۰۰، حدود ۳ میلیون و ۷۰۰ هزار نفر بود که ۱۳ درصد از آرای ماخوذه و ۶ درصد از واجدان شرایط را شامل می شد. در انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۳۹۶، حدود یک میلیون و ۲۰۰ هزار نفر از آرا به صورت آرای باطله به صندوق ریخته شد. این رقم، ۳ درصد از کل آرای مشارکت کنندگان و ۲ درصد از واجدان شرایط را شامل می شد. در انتخابات سال ۱۳۹۲ هم، حدود یک میلیون و ۲۴۵ هزار نفر به صورت باطله رای دادند.

تحلیل ما نشان می دهد که بر اساس ۴۷ درصد مشارکت و مدل رای دهندگان احتمالی بهینه شده، از میان رای دهندگان مرددی که تا روز آخر متاهی به انتخابات ریاست جمهوری ۱۴۰۰ اعلام نمی کردند به چه کسی یا چگونه رای خواهند داد، حدود ۱۹ درصد به رئیسی، ۱۳ درصد به رضایی، ۱۲ درصد به همتی و ۹ درصد هم به قاضی زاده هاشمی رای دادند. حدود ۴۷ درصد از این افراد هم با احتمال زیاد، رای خود را به صورت باطله به صندوق ها انداختند.

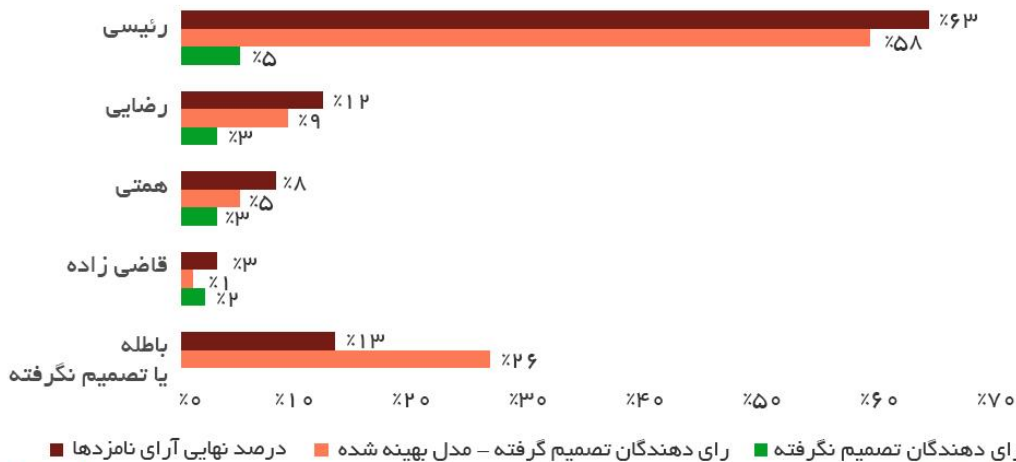
تفکیک آرای مردم در میان مشارکت‌کنندگان

آرای نامزدها در میان رای‌دهندگان احتمالی (مدل بهینه‌شده، ۴۷ درصد)

بر اساس مدل بهینه‌شده رای‌دهندگان احتمالی (۴۷ درصد)، آقای رئیسی، با ۵۸ درصد از آرا، رتبه اول را در میان نامزدهای موجود داشت، آقایان رضایی، همتی و قاضی‌زاده هاشمی هم با ۹، ۱۲ و ۱۳ درصد در رده‌های بعدی قرار می‌گرفتند. حدود ۲۶ درصد هم پیش از انتخابات اعلام کرده بودند که گزینه نهایی خود را انتخابات نکرده‌اند (رای‌دهندگان مردد). در میان بخش آخر، یعنی رای‌دهندگان مردد و با توجه به ترکیب تفکیک آرای مردم در میان رای‌دهندگان احتمالی - نمودار پیشین - می‌توان گفت که افزایش رای این افراد در میان کل رای‌دهندگان به ترتیب ۵ درصد به نفع رئیسی، ۳ درصد به نفع رضایی و همتی و ۲ درصد هم به نفع قاضی‌زاده هاشمی به صندوق‌ها ریخته شده است. حدود ۱۳ درصد هم متعلق به آرای باطله است.

انتخابات ۱۴۰۰ - برآورد آرای رای‌نامزدها در میان رای‌دهندگان تصمیم‌گرفته و تصمیم‌نگرفته

رای‌دهندگان تصمیم‌گرفته - مدل بهینه‌شده - درصد نهایی آرای نامزدها

آرای رئیسی در میان گروه‌های مختلف جمعیتی

آرای آقای رئیسی در میان گروه‌های مختلف جمعیتی به لحاظ آماری تفاوت چندانی با یکدیگر ندارند. یعنی افراد بر اساس جنس، سن، محل سکونت و تحصیلات، تقریباً به صورت همسان در انتخابات به آقای رئیسی رای دادند.

حدود ۶۵ درصد از رای‌دهندگان به آقای رئیسی را زنان تشکیل می‌دادند، کمی بیشتر از مردان که حدود ۶۱ درصد از آنان به آقای رئیسی رای دادند.

انتخابات ۱۴۰۰ - آرای آقای رئیسی بر اساس جنس

آرای آقای رئیسی در میان گروه‌های سنی مختلف تفاوت معنی‌دار آماری را نشان نمی‌دهد. هرچند آمار ایشان در گروه‌های سنی ۱۸ تا ۲۹ سال با ۶۴ درصد بیشتر از سایر گروه‌های سنی است (۶۴ درصد). در میان افراد بالای ۶۰ سال، حدود ۶۱ درصد به آقای رئیسی رای دادند.

انتخابات ۱۴۰۰ - آرای آقای رئیسی بر اساس سن

Stasis

تحلیل آماری انتخابات ریاست جمهوری ۱۴۰۰

حدود ۶۴ درصد از ساکنان شهرها که در انتخابات مشارکت داشتند به آقای رئیسی رای دادند و ۳۶ درصد هم اعلام کرده بودند که رای شان به سایر کاندیدها (یا آرای باطله) است. رقم مشارکت برای افراد ساکن در مناطق روستایی برابر با ۶۱ درصد بود.

انتخابات ۱۴۰۰ - آرای آقای رئیسی بر اساس محل اقامت

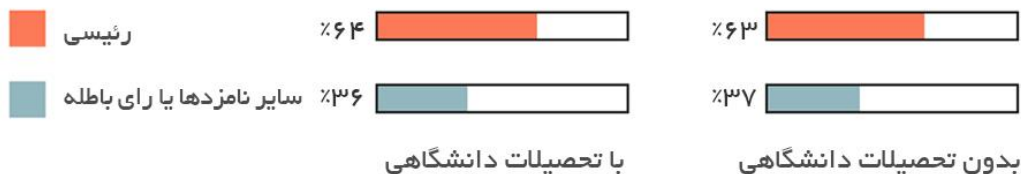

Stasis

surveycenter.io
تحلیل آماری انتخابات ۱۴۰۰

به عنوان آخرین متغیر جمعیتی، می توان به تحصیلات اشاره کرد که افراد دارای تحصیلات دانشگاهی و فاقد تحصیلات دانشگاهی با تفاوت بسیار کم نسبت به یکدیگر (به ترتیب ۶۴ و ۶۳ درصد) به آقای رئیسی رای دادند.

انتخابات ۱۴۰۰ - آرای آقای رئیسی بر اساس تحصیلات

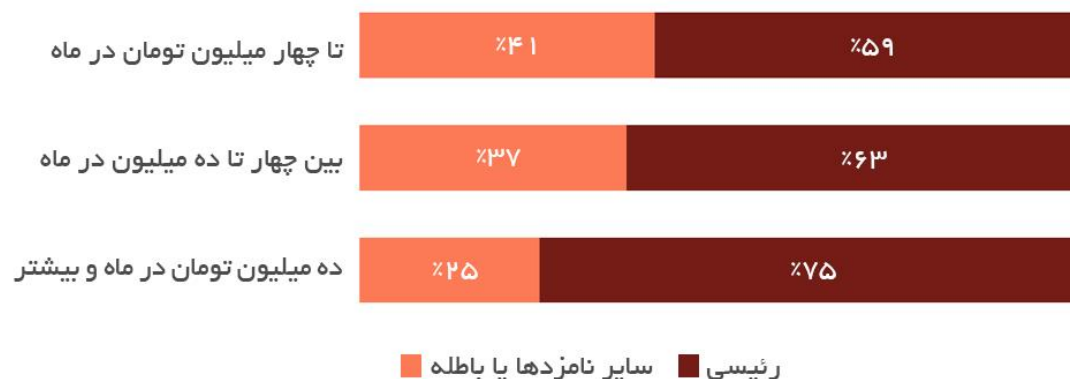
Stasis

surveycenter.io
تحلیل آماری انتخابات ۱۴۰۰

آرای رئیسی بر اساس سطح درآمد رای دهندگان

افراد با درآمد ۱۰ میلیون تومان در ماه و بیشتر، نسبت به سایر گروه‌های درآمدی، بیشتر به آقای رئیسی رای دادند. حدود ۷۵ درصد از افرادی که درآمد ماهیانه آنها ۱۰ میلیون تومان در ماه و بیشتر است به آقای رئیسی رای دادند. در میان کسانی که درآمد آنها بین ۴ تا ۱۰ میلیون تومان در ماه است، این رقم برابر با ۶۳ درصد و در میان افرادی که درآمد آنها کمتر از ۴ میلیون تومان در ماه است، میزان آرای آقای رئیسی برابر با ۵۹ درصد است.

انتخابات ۱۴۰۰ - آرای رئیسی بر اساس سطح درآمد رای دهندگان

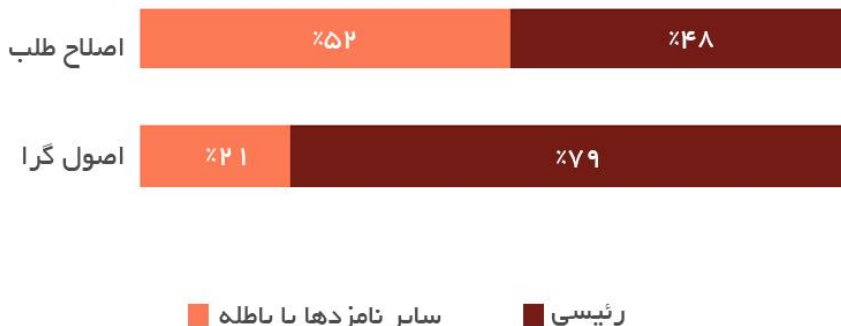

آرای رئیسی بر اساس تمایل سیاسی رای دهندگان (اصلاح طلب یا اصول گرا)

میزان آرای آقای رئیسی در میان مشارکت‌کنندگانی که نسبت به یکی از دو گروه اصلی سیاسی در ایران اظهار تمایل کرده‌اند به صورت معنی‌داری با یکدیگر متفاوت است. حدود ۵۰ درصد از کسانی که خودشان را به لحاظ سیاسی اصلاح طلب می‌دانستند در انتخابات مشارکت داشتند و در میان آنها حدود ۴۸ درصد به آقای رئیسی رای دادند و ۵۲ درصد هم به ایشان رای ندادند یا سایر نامزدها را انتخاب کردند (یا رای خودشان را به صورت باطله به صندوق ریختند).

در میان کسانی که خودشان را به لحاظ سیاسی اصول‌گرا می‌دانستند حدود ۷۶ درصد در انتخابات مشارکت داشتند و ۲۴ درصد هم در انتخابات شرکت نکردند. در میان اصول‌گرایانی که در انتخابات مشارکت داشتند، حدود ۷۹ درصد به آقای رئیسی رای دادند.

انتخابات ۱۴۰۰ - آرای رئیسی بر اساس تمایل سیاسی رای دهندگان

روش تحلیل و اطلاعات مرتبط با پلتفرم تعاملی ما

داده‌های این تحلیل مبتنی بر نظرسنجی استاتسیس در روزهای ۲۵ تا ۲۷ خرداد ۱۴۰۰ و بر اساس نتایج رسمی گزارش شده در مورد انتخابات ریاست جمهوری سیزدهم (۲۸ خرداد ۱۴۰۰)، تهیه شده است. برای بررسی روش اجرای نظرسنجی به این [لینک](#) مراجعه کنید. همچنین برای مشاهده نمودارهای تعاملی ما که در این تحلیل مورد استفاده قرار گرفته است، می‌توانید از این [لینک](#) استفاده کنید. در این پلتفرم، به ازای هر پرسش، می‌توانید نتایج را به صورت کلی و بر اساس چهار متغیر مستقل، شامل جنس، گروه سنی، محل اقامت و تحصیلات مشاهده کنید (نمودار میله‌ای یا Bar Chart). نمودارها به صورت تعاملی (Interactive) تهیه شده‌اند.

در عین حال برای بررسی پاسخ‌های افراد به صورت انفرادی می‌توانید در نمودار کروی (Bubble Chart)، روی دایره‌ها کلیک کنید. هر دایره بیانگر مشخصات یک نفر از پاسخ‌دهندگان است که در پاسخ به پرسش متناظر، هم‌رنگ نمودار میله‌ای نمایش داده می‌شود.

فایل خام داده‌های ما با یک فاصله زمانی شش ماهه از همین لینک قابل دسترس خواهد بود. همچنین شما می‌توانید پرسش‌نامه و متن پی‌دی‌اف همین گزارش را از طریق لینک بالا دانلود کنید.

توضیحات بیشتر در مورد نظرسنجی‌های شرکت استاتسیس

در نظرسنجی‌های انتخاباتی به صورت کلی، دو عامل به صورت بالقوه می‌توانند نتایج نظرسنجی را با چالش مواجه سازند. عامل اول، نحوه ارزیابی کسانی است که در نهایت رای می‌دهند (رای‌دهندگان احتمالی) و عامل دوم، آرای کسانی است که اگرچه به عنوان رای‌دهنده احتمالی محسوب می‌شوند اما نگفته‌اند به چه کسی رای می‌دهند و یا اینکه اساساً ممکن است آرای خود را به صورت رای باطله به صندوق بیاندازند (رای سفید، رای به نام افراد دیگر و ...). در انتخابات ایران، دو عامل اضافه دیگر، به عنوان عامل سوم و چهارم هم دخیل هستند. عامل سوم، تمدید زمان رای دادن است و کسانی که به هر دلیل قصد رای دادن ندارند اما با در معرض اخبار انتخابات قرار می‌گیرند و با توجه به تمدید زمان رای دادن، در نهایت تصمیم می‌گیرند به پای صندوق‌های رای بروند. و در نهایت عامل چهارم، هم‌زمانی با سایر انتخابات است (مانند

Stasis

تحلیل آماری انتخابات ریاست جمهوری ۱۴۰۰

شوراهای یا انتخابات میان دوره‌های خبرگان) که باعث می‌شود در برخی موارد به افرادی که به عنوان مثال قصد دارند در انتخابات شوراهای شرکت کنند اما در انتخابات ریاست جمهوری رای ندهند، تعرفه انتخابات ریاست جمهوری هم داده شود و آن افراد هم یا در نهایت به نفع یکی از نامزدها رای می‌دهند و یا اینکه رای خود را به صورت باطله به صندوق می‌ریزند.

در مورد عامل اول، نظرسنجی‌های استاتیس در مورد پیش‌بینی آرای نامزدها، مبتنی بر مدل رای‌دهندگان احتمالی است که بر اساس تجربیات انتخابات گذشته تهیه می‌شود. به صورت معمول اگر از فردی پرسیده شود که آیا شما در انتخابات رای می‌دهید یا خیر (با گزینه‌هایی مانند حتما، شاید، با احتمال کم یا اصلا)، پاسخ‌دهندگان امکان رای دادن خودشان را بیشتر از آنچه که واقعیت است برآورد می‌کنند. در هر چهار نظرسنجی انتخاباتی ما - پیش از برگزاری انتخابات - کسانی که گفته بودند حتما یا احتمالا رای خواهند داد بالای ۵۰ درصد از پاسخ‌دهندگان را شامل می‌شدند. اما مدل نهایی رای‌دهندگان احتمالی ما در موسسه استاتیس بر اساس پاسخ به سؤال‌های دیگری تهیه شده است از قبیل ۱ - اطلاع از روز برگزاری انتخابات، ۲ - احتمال رای دادن در یک طیف پنج قسمتی از خیلی کم تا خیلی زیاد، ۳ - اینکه در انتخابات گذشته - مجلس یا ریاست جمهوری - رای دادند یا خیر، ۴ - پیگیری اخبار و اطلاعات روز و ۵ - حتی، تاثیر متغیر کرونا بر احتمال رای دادن. بر اساس این مدل رای‌دهندگان احتمالی که توضیحات کامل‌تر آن در ابتدای همین تحلیل ارائه شده است، ما پیش‌بینی کرده بودیم که ۴۳ در انتخابات مشارکت خواهند داشت.

در مورد عامل دوم (آرای باطله)، می‌توان گفت که مهم‌ترین منبع خطا در برآورد نتایج انتخابات ریاست جمهوری توسط اکثر موسسه‌های نظرسنجی، از جمله نظرسنجی استاتیس، بوده که در شکل آرای باطله نمایان شده است. به صورت معمول و مطابق سوابق سال‌های گذشته افرادی که در نظرسنجی‌ها تا روزهای آخر اعلام نمی‌کنند به چه کسی رای می‌دهند، در نهایت همسان با افرادی رای خواهند داد که نظر خود را اعلام کرده‌اند. این روند تقریباً در انتخابات ریاست جمهوری سیزدهم هم به چشم می‌خورد؛ با این تفاوت که آرای بالای رای‌های باطله، پیش‌بینی میزان مشارکت را با مشکل مواجه ساخته بود. آرای باطله بیشتر از هر انتخابات دیگری در ایران، حدود ۳ میلیون و ۷۰۰ هزار نفر از کل آرا را شامل می‌شد (بیشتر از آرای نقرات دوم، سوم و چهارم)، و برابر با ۱۳ درصد از کل آرای مازوده و ۶ درصد از واجدان شرایط مشارکت در انتخابات بود. در انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۳۹۶، حدود یک میلیون و ۲۰۰ هزار نفر از آرا به صورت آرای باطله به صندوق ریخته شد (۳ درصد از کل آرای مشارکت‌کنندگان و ۲ درصد از واجدان شرایط) و در انتخابات سال ۱۳۹۲ هم، حدود یک میلیون و ۲۴۵ هزار نفر به صورت باطله رای داده بودند. افزایش بی‌سابقه آرای باطله باعث شد که اگرچه در میزان رای‌کنندگان نسبت به یکدیگر تفاوت چندانی در نظرسنجی ما و نتایج نهایی مشاهده نشود؛ اما در برآورد کل آرا با در نظر گرفتن آرای باطله تفاوت‌های معنی‌داری وجود داشته باشد. در مورد افزایش آرای باطله می‌توان عامل چهارم را هم دخیل دانست، هرچند به دلیل عدم اطلاعات کافی، امکان ارزیابی دقیق آن وجود ندارد.

و در نهایت به عنوان منبع خطای سوم، می‌توان از تمدید آرا تا ساعت ۲ بامداد روز بعد از انتخابات یاد نمود که باعث افزایش میزان مشارکت در انتخابات شده است؛ هرچند باز هم به دلیل اینکه به صورت دقیق نمی‌دانیم چه تعداد در ساعات‌های آخر رای دادند، نمی‌توانیم ارزیابی دقیقی از این افراد داشته باشیم.

ما در موسسه استاتیس، با ارزیابی نتایج انتخابات ریاست جمهوری سیزدهم و مقایسه آن با سایر انتخابات، مدل رای‌دهندگان انتخاباتی خود را برای انتخابات‌های آتی بهینه خواهیم نمود.